

Vergaderjaar 2004–2005

29 760

Wijziging van de Wet op de loonbelasting 1964, de Wet inkomstenbelasting 2001, de Wet op de vennootschapsbelasting 1969, de Wet arbeid en zorg en van enige andere wetten (Wet aanpassing fiscale behandeling VUT/prepensioen en introductie levensloopregeling)

Nr. 9

NADER VERSLAG

Vastgesteld 15 oktober 2004

De vaste commissies voor Financiën¹ en voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid², belast met het voorbereidend onderzoek van bovenstaand wetsvoorstel, hebben naar aanleiding van de hoorzitting op 11 oktober 2004 besloten tot het uitbrengen van een nader verslag over het wetsvoorstel.

Onder het voorbehoud dat de regering de vragen en opmerkingen in dit nader verslag afdoende zal beantwoorden, achten de commissies hiermee de openbare behandeling van het voorstel van wet voldoende voorbereid.

Inhoudsopgave

Blz.

• Inleiding	2
• Vragen van de leden van de PvdA-fractie	2
• Vragen van de leden van de VVD-fractie	4
• Vragen van de leden van de D66-fractie	5

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), Crone (PvdA), Bakker (D66), Hofstra (VVD), De Haan (CDA), Bussemaker (PvdA), Vendrik (GL), Halsema (GL), Kant (SP), Blok (VVD), Ten Hoopen (CDA), Ondervoorzitter, Smits (PvdA), De Pater-van der Meer (CDA), Van As (LPF), Tichelaar (PvdA), Voorzitter, Koopmans (CDA), Gerkens (SP), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Varela (LPF), De Nerée tot Babberich (CDA), Koomen (CDA), Fierens (PvdA), Aptroot (VVD), Smeets (PvdA), Heemskerk (PvdA), Dezentjé Hamming (VVD) en Van Egerschot (VVD).

Plv. leden: Rouvoet (CU), Koenders (PvdA), Dittrich (D66), Balemans (VVD), Kortenhorst (CDA), Van Nieuwenhoven (PvdA), Duyvendak (GL), Van Gent (GL), De Ruiter (SP), Snijder-Hazelhoff (VVD), Atsma (CDA), Dijsselbloem (PvdA), Omtzigt (CDA), Eerdmans (LPF), Noorman-den Uyl (PvdA), Mosterd (CDA), Van Bommel (SP), De Vries (CDA), Hermans (LPF), Mastwijk (CDA), Rambocus (CDA), Stuurman (PvdA), Luchtenveld (VVD), Blom (PvdA), Douma (PvdA), De Vries (VVD) en Van Beek (VVD).

² Samenstelling:

Leden: Noorman-den Uyl (PvdA), Bakker (D66), De Vries (VVD), De Wit (SP), Van Gent (GL), Verburg (CDA), Hamer (PvdA), Voorzitter, Bussemaker (PvdA), Vendrik (GL), Mosterd (CDA), Smits (PvdA), Örgü (VVD), Weekers (VVD), Rambocus (CDA), De Ruiter (SP), Ferrier (CDA), Ondervoorzitter, Huizinga-Heringa (CU), Bruls (CDA), Varela (LPF), Eski (CDA), Koomen (CDA), Aptroot (VVD), Smeets (PvdA), Douma (PvdA), Stuurman (PvdA), Kraneveldt (LPF) en Hirsi Ali (VVD).

Plv. leden: Depla (PvdA), Koer Kaya (D66), Blok (VVD), Kant (SP), Halsema (GL), Smilde (CDA), Verbeet (PvdA), Timmer (PvdA), Tonkens (GL), Omtzigt (CDA), Adelmund (PvdA), Van Miltenburg (VVD), Visser (VVD), Algra (CDA), Vacature (algemeen), Vietsch (CDA), Van der Vlies (SGP), Hessels (CDA), Hermans (LPF), Van Oerle-van der Horst (CDA), Van Dijk (CDA), Van Egerschot (VVD), Van Dijken (PvdA), Blom (PvdA), Kalsbeek (PvdA), Van As (LPF) en Schippers (VVD).

Inleiding

De leden van de fracties van de PvdA, de VVD en D66 hebben naar aanleiding van de hoorzitting van maandag 11 oktober 2004 nog een aantal vragen over het wetsvoorstel. Die vragen zijn hieronder gerubriceerd per fractie opgenomen.

Vragen van de leden van de PvdA-fractie

Naar aanleiding van de hoorzitting gehouden op 11 oktober 2004 hebben de leden van de PvdA-fractie nog de volgende vragen.

Inwerkingtreding

Alle pensioenregelingen moeten worden aangepast. Hoeveel tijd hebben de Pensioen- & Verzekeringskamer (PVK) en de Belastingdienst nodig om te toetsen of ze voldoen aan de eisen van de PVK en «belastingproof» zijn? Wat betekent dat voor de invoeringstermijn van de wet?

Wat betekent de aanpassing (administratieve lasten; afhankelijkheid verzekeraar) van de pensioenregelingen voor werkgevers zonder CAO?

De nieuwe pensioenwet treedt volgens de planning van de regering ook op 1 januari 2006 in werking. Deze wet wordt pas in de loop van 2005 naar de Kamer gestuurd. Leidt deze nieuwe pensioenwet ook tot aanpassingen van pensioenregelingen? Zo ja, moeten alle pensioenregelingen dan wederom aangepast worden?

Opbrengsten en kosten

Met welke rendementen heeft de regering gerekend bij het berekenen van het aantal maanden verlof dat per jaar gespaard kan worden met de levensloopregeling? Is hierbij rekening gehouden met de kosten die de uitvoerder in rekening brengt? Als wel met die kosten rekening wordt gehouden, wat zijn dan de uitkomsten?

Hoeveel kost de jaarlijkse keuze tussen levensloop en spaarloon de werkgevers?

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de heer De Geus, zegt dat de gemiddelde VUT/prepensioenpremie 11% bedraagt. Kan de regering aangeven bij welke bedrijfstakken dat het geval is? Hoe hoog is de gemiddelde VUT/prepensioenpremie in Nederland? Hoe hoog is die in de metaal, in de zorg en bij de overheid?

Kan de regering ene reactie geven op de kritiek van MKB-Nederland om de overgangsregeling naar 55 jaar te verlagen?

Volgens deskundigen van pensioenfondsen wordt prepensioen nu op grote schaal gebruikt voor het helen van pensioengaten en zal dat nog veel meer gebeuren nu veel eindloonregelingen zijn omgezet in middelloonregelingen. Kan de regering aangeven wat dit zal betekenen voor het gebruik van de levensloopregeling? Zowel wat betreft het profiel van de deelnemers als uit kostenoogpunt?

Volgens deelnemers aan de hoorzitting leidt het vervallen van de omkeerregel voor prepensioen ertoe dat een knip gemaakt moet worden tussen gefaciliteerd pensioen en niet-gefaciliteerd pensioen. Deze knip zal erg lang doorlopen waardoor de administratieve lasten tot een factor 10 kunnen oplopen ten opzichte van de nu aangegeven kosten. Wat is de reactie van de regering hierop?

Deelname aan regelingen

Banken en verzekeraars geven aan dat er geen markt is voor verlofspaarregelingen. Kan de regering aangeven wie er nu gebruik maken van de

huidige verloopspaarregeling? Hoeveel CAO's kennen een dergelijke regeling en hoeveel werknemers nemen daadwerkelijk deel aan zo'n regeling?

Gevolgen voor werknemers

Kan de regering laten zien wat een werknemer met een inkomen van respectievelijk € 20 000 en € 30 000 via spaarloon kan sparen in vijf jaar en via levensloop?

De regering kiest voor dit wetsvoorstel om jongeren te sparen. Tijdens de hoorzitting bleek dat deze jongeren vooral tussen de 45 en 55 jaar oud zijn. Zij hebben al voor de VUT betaald, zij betalen mee aan de overgangsregeling en hebben zelf te weinig tijd om prepensioen op te bouwen terwijl jongeren dat nog wel kunnen. De leden van de fractie van de PvdA verzoeken de regering hierop te reageren.

Kan de regering uitleggen waarom alle deskundigen die een bijdrage geleverd hebben aan de hoorzitting op 11 oktober jl., het bij het verkeerde einde hadden toen zij eensgezind concludeerden dat de levensloopregeling vooral een aantrekkelijke regeling is voor bemiddelde mannen van middelbare leeftijd? Kunt u, indien u dit kunt weerleggen, dit met berekeningen onderbouwen?

Juridische implicaties

Hoe verhoudt de Wet op leeftijdsdiscriminatie zich tot de verschillende regelingen voor de verschillende leeftijden?

Is het juridisch mogelijk voor een werkgever om een extra bijdrage te leveren aan werknemers die deelnemen aan een individuele levensloopregeling? Is dat makkelijker bij collectieve regelingen om een bedrag in de collectieve regeling te storten?

De deskundigen aan de hoorzitting op 11 oktober jl. waren zowel in hun position papers als mondeling allen van mening dat de wetgeving zeer onzorgvuldig is. Met name de begrippen wat de grondslag voor belasting is riep veel vragen op. Kan de regering de reacties, van o.a. prof. dr.

L.G.M. Stevens, weerleggen? Vindt de regering het tegen die achtergrond verantwoord deze wet onverkort door te voeren? Heeft de Belastingdienst een uitvoeringstoets gedaan? Zo ja, wat was hun conclusie? Zo nee, is de regering bereid die toets nog uit te laten voeren? Zo nee, waarom niet?

Volgens het kabinet zullen er rekenvoorschriften komen om de waarde van de prepensioenaanspraken te bepalen. Deskundigen noemen dit een gevaar, immers door de verschillen in regelingen kunnen die waarden per fonds verschillen; uniforme regels leiden dan tot een chaos. Graag ontvangen de leden van de PvdA-fractie hier een reactie op.

Internationaal

Wat was de opstelling van Nederland bij de totstandkoming van de Europese wens om de omkeerregel voor pensioen overal te introduceren? Hoe verhoudt zich dat tot voorstellen om over te gaan op vooraf heffen bij VUT-regelingen en prepensioen in de toekomst?

Kan de regering aangeven hoe in Zuid-Amerika en in het Oostblok er bij de opbouw van een pensioenstelsel omgeschakeld is van omslagfinanciering naar kapitaaldekking? Hoe is in deze landen de kosten van deze ombouw over een langere periode uitgesmeerd? Welke lessen trekt de regering hieruit voor de afbouw van de VUT in Nederland?

Kan de regering aangeven hoe een levensloopregeling die (deels) voor pensioendoeleinden wordt gebruikt gedefinieerd dient te worden in relatie tot de Bolkestein-richtlijn?

Volgens prof. dr. P. Kavelaars past «levensloop» niet in het systeem van de verdragen ter voorkoming van dubbele belasting. Slechts als een levensloopregeling alleen voor pensioendoeleinden zal worden gebruikt,

zijn er in verdragsituaties minder problemen te verwachten. Kan de regering een visie geven over de fiscale behandeling van levensloop in grensoverschrijdende situaties, zowel in relatie tot verdragslanden als niet-verdragslanden?

Vragen van de leden van de VVD-fractie

Naar aanleiding van de hoorzitting inzake onderhavig wetsvoorstel hebben de leden van de VVD-fractie nog een aantal vragen aan de regering.

Kan de regering ingaan op de opvatting van het Centraal Planbureau (CPB) dat de levensloopregeling vooral gebruikt zal gaan worden door de hogere inkomensgroepen, ten behoeve van prepensioen? Beamt de regering deze opvatting? Zo nee, waarom niet?

Kan de regering ingaan op de opvatting van het CPB dat het afschaffen van de fiscale faciëring van VUT en prepensioen de arbeidsparticipatie niet zal vergroten aangezien er allerlei uitwijkmogelijkheden zijn naar alternatieve spaarvormen? Deelt de regering deze opvatting van het CPB? Zo nee, waarom niet?

Kan de regering ingaan op het idee van het CPB om een zogenaamde spaar-VUT in te voeren? Kan de regering aangeven wat het effect is van de invoering van een dergelijke regeling? Wat is het oordeel van de regering over een dergelijke spaar-VUT?

Kan de regering ingaan op de opvatting van de banken en verzekeraars dat voor hen de uitvoering van de levensloopregeling financieel oninteressant is omdat zij niet verwachten dat veel mensen gebruik zullen gaan maken van de regeling omdat andere manieren van sparen aantrekkelijker zijn? Deelt de regering deze opvatting? Zo nee, waarom niet? De vertegenwoordigers van banken gaven – wat betreft de levensloopregeling – zelfs aan dat de wettelijke zorgplicht hen dwingt de klant te zeggen dat het geen goed product is. De leden van de fractie van de VVD ontvangen hierop graag een reactie van de regering.

Kan de regering ingaan op de opvatting van de pensioenfondsen dat door het afschaffen van de fiscale steun voor prepensioen en VUT een administratieve chaos dreigt voor de pensioenfondsen. De pensioenfondsen moeten twee administraties gaan voeren voor belaste en onbelaste pensioenuitkeringen. De pensioenfondsen, banken en verzekeraars vrezen bovendien de enorme administratiekosten als een nieuw naast een oud pensioenstelsel komt te staan. graag een reactie van de regering.

Kan de regering ingaan op de opvatting van de pensioenfondsen dat zij zich niet kunnen voorstellen dat het wetsvoorstel slechts vijf miljoen euro aan administratieve lasten met zich mee zou brengen. Zij denken eerder aan een veelvoud. Deelt de regering deze mening? Zo ja, waarom is in eerste instantie dan van het bedrag van vijf miljoen euro uitgegaan? Zo nee, hoe komt de regering dan tot het bedrag van vijf miljoen? De leden van de VVD-fractie vragen een reactie van de regering.

Kan de regering ingaan op de opvatting van banken, verzekeraars, pensioenfondsen en juristen dat de levensloopregeling en de afschaffing van de fiscale faciëring van VUT en prepensioen niet zo snel kan worden ingevoerd als het kabinet wil. Volgens hen is een overgangstermijn van een jaar volstrekt onvoldoende. De voorbereidingen zouden minstens drie jaar vergen. De invoeringsdatum zou dan 1 januari 2008 kunnen zijn. Graag een reactie van de regering.

Kan de regering ingaan op het commentaar van juristen dat internationaal-rechtelijk de omkeerregeling juist geadviseerd wordt, waar de regering nu juist de andere kant op lijkt te willen gaan met het schrappen van de omkeerregeling.

Kan de regering ingaan op de opvatting van juristen dat Nederlanders die in niet-verdragslanden wonen een extra heffing over hun VUT-uitkering zullen gaan betalen?

Kan de regering aangeven wat de gevolgen van de Wet gelijke behandeling op grond van leeftijd bij arbeid zijn voor uitvoeringsinstanties en werkgevers wanneer de voorstellen omtrent VUT, prepensioen en levensloop worden aangenomen?

Kan de regering ingaan op de problemen die pensioenfondsen hebben met het uitkeren van prepensioenrechten? De pensioenfondsen zijn hier weliswaar niet toe verplicht, maar kunnen voor situaties komen te staan waarbij zij zich verplicht voelen toch tot uitkering over te gaan. Daarom moeten zij op voorhand hier hun beleggingsportefeuille op aanpassen. Dit zorgt voor een hoop problemen. De leden van de fractie van de VVD vernemen hierop graag een reactie van de regering.

Vragen van de leden van de D66-fractie

Naar aanleiding van de hoorzitting die op 11 oktober 2004 in de Tweede Kamer heeft plaatsgevonden verzoeken de leden van de D66-fractie de regering te reageren op:

- de kritiek van de banken dat de levensloopregeling (zeker vergeleken met de spaarloonregeling) financieel onvoldoende aantrekkelijk is voor mensen, mede gezien de slechte ervaringen met bestaande verloopspaarregelingen; en
- de kritiek van uitvoerende instellingen dat er veel te weinig tijd is om de vele veranderingen door te voeren.

De voorzitter van de vaste commissie voor Financiën,
Tichelaar

De voorzitter van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Hamer

De griffier van de vaste commissie voor Financiën,
Berck